

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

**Nacrt
Prijedlog Zakona broj_____**

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA
ZAKONA O NASLJEĐIVANJU**

Zagreb, veljača 2015.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O NASLJEĐIVANJU

Članak 1.

U Zakonu o nasljeđivanju („Narodne novine“, broj 48/03., 163/03., 35/05. i 127/13.) u članku 244. stavku 4. riječi: „prijepis spisa“ zamjenjuju se riječima: „presliku rješenja o povjeravanju provođenja ostavinskog postupka, presliku smrtovnice, otpisak rješenja o nasljeđivanju, zapisnik ili drugi akt kojim se postupak pred javnim bilježnikom okončava i spis vraća sudu“.

Članak 2.

Naslov iznad članka 245. i članak 245. mijenjaju se i glase:

„Dodjeljivanje ostavinskih predmeta u rad javnim bilježnicima

Članak 245.

(1) Sud će provođenje ostavinskih rasprava povjeravati javnim bilježnicima sa sjedištem na području njegove nadležnosti u skladu s odredbama ovoga članka.

(2) Ostavinski predmeti dodjeljuju se javnim bilježnicima u rad u skladu s pravilnikom kojeg donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa. Pravilnikom će se, unutar područja nadležnosti pojedinog suda, odrediti uža područja za dodjelu ostavinskih predmeta u rad javnim bilježnicima, prema kriteriju blizine mjesta prema kojem je zasnovana mjesna nadležnost suda za provođenje ostavinskog postupka i mjesta u kojem javni bilježnik ima sjedište.

(3) Na području određenom pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka predmeti će se dodjeljivati javnim bilježnicima u rad ravnomjerno po abecednom redu njihovih prezimena.“.

Članak 3.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će pravilnik iz članka 2. ovog Zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 4.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. travnja 2015. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE NJIME UREĐUJU

Zakonom o nasljeđivanju („Narodne novine“, broj 48/03., 163/03., 35/05. i 127/13.) uređeno je pravo nasljeđivanja te pravila po kojima sud, druga tijela i ovlaštene osobe postupaju u nasljednim stvarima.

Ostavinski se postupak u prvom stupnju provodi pred općinskim sudom odnosno pred javnim bilježnikom kao povjerenikom suda. Sud povjerava javnom bilježniku provođenje ostavinskog postupka. Kada javni bilježnik provodi radnje u ostavinskom postupku kao povjerenik suda ovlašten je, kao i sudac i sudski savjetnik općinskog suda, poduzimati sve radnje u postupku i donositi sve odluke osim odluka za koje je Zakonom o nasljeđivanju drugačije propisano.

Provođenje ostavinskih postupaka sud povjerava javnim bilježnicima prema odredbama Zakona o javnom bilježništvu („Narodne novine“, broj 78/93., 29/94., 162/98., 16/07. i 75/09.) o službenom području javnog bilježnika. Kad na području suda imaju svoja sjedišta više javnih bilježnika, predmeti im se dodjeljuju u rad ravnomjerno po abecednom redu prezimena javnog bilježnika.

Sukladno Zakonu o javnom bilježništvu službeno područje javnog bilježnika je područje zakonom određenog suda na kojemu on ima svoje sjedište osim ako Ministarstvo pravosuđa za pojedini slučaj drukčije ne odredi.

Racionalizacija mreže sudova započela je donošenjem Zakona o područjima i sjedištima sudova 2008. godine te se do danas taj proces provodio u nekoliko navrata, tako da su mijenjana područja nadležnosti sudova i njihov broj. Zakonom o područjima i sjedištima sudova („Narodne novine“, broj 128/14.) koji je donesen na 14. sjednici Hrvatskog sabora 24. listopada 2014., a koji u najvećem dijelu stupa na snagu 1. travnja 2015., među ostalim, reorganizira se mreža općinskih sudova te određuju njihova područja nadležnosti i sjedišta u kojima će djelovati. U skladu s navedenim Zakonom, od 1. travnja 2015. s radom će prestati 44 općinska suda. Sadašnji općinski sudovi koji prestaju s radom postat će stalne službe novoustanovljenih općinskih a sadašnje stalne službe općinskih sudova postat će stalne službe novoustanovljenih općinskih sudova. Na taj će se način i ubuduće građanima osiguravati pristup općinskim sudovima istovjetan onome kakav imaju i danas.

S obzirom na promjene područja nadležnosti općinskih sudova potrebno je način dodjeljivanja ostavinskih predmeta u rad javnim bilježnicima uskladiti s novom mrežom općinskih sudova i njihovim područjem nadležnosti. Predlaže se da sud ostavinske predmete dodjeljuje u rad javnim bilježnicima sa sjedištem na području njegove nadležnosti sukladno pravilniku koji donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa. Pravilnikom će se, unutar područja nadležnosti pojedinog suda, odrediti uža područja za dodjelu ostavinskih predmeta u rad javnim bilježnicima, prema kriteriju blizine mjesta prema kojem je zasnovana mjesna nadležnost suda za provođenje ostavinskog postupka i mjesta u kojem javni bilježnik ima sjedište. Time se omogućava da se pravilnikom odredi dodjela ostavinskih predmeta u rad

javnim bilježnicima koja će odgovarati novoj pravosudnoj mreži, osigurati ravnomjernu dodjelu predmeta javnim bilježnicima te koja će omogućiti da izmjene područja nadležnosti sudova ne utječu negativno na ostvarivanje prava građana. Pri tome će se javnim bilježnicima, ako na području određenom pravilnikom o rasporedu rada javnih bilježnika svoja sjedišta ima više javnih bilježnika, predmeti dodjeljivati u rad ravnomjerno po abecednom redu prezimena javnog bilježnika.

Također je izmijenjen stavak 4. članka 244. Zakona o nasljeđivanju na način da javni bilježnik, u slučajevima kada vraća spis nadležnom sudu, u javnobilježničkom spisu zadržava presliku rješenja o povjeravanju provođenja ostavinskog postupka, presliku smrtovnice, otpisak rješenja o nasljeđivanju, zapisnik ili drugi akt kojim se postupak pred javnim bilježnikom okončava i spis vraća sudu (za razliku od važećeg rješenja prema kojem javni bilježnik u javnobilježničkom spisu zadržava prijepis spisa). Budući da preslikavanje i čuvanje preslika spisa nema nikakvu pravnu funkciju u provođenju ostavinskog postupka, predložena je navedena izmjena.

II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOGA ZAKONA

Uz članak 1.

Odredbom članka 1. izmijenjen je stavak 4. članka 244. Zakona o nasljeđivanju na način da javni bilježnik, u slučajevima kada vraća spis nadležnom sudu, u javnobilježničkom spisu zadržava presliku rješenja o povjeravanju provođenja ostavinskog postupka, presliku smrtovnice, otpisak rješenja o nasljeđivanju, zapisnik ili drugi akt kojim se postupak pred javnim bilježnikom okončava i spis vraća sudu (za razliku od važećeg rješenja prema kojem javni bilježnik u javnobilježničkom spisu zadržava prijepis spisa).

Izmjenom odredbe stavka 4. članka 244. prestala bi obveza javnih bilježnika da prije vraćanja izvornika spisa nadležnom sudu preslikaju cijeli spis i presliku spisa zadržavaju u svojoj arhivi. Javni bilježnici po tako preslikanom spisu ne mogu provoditi postupak o naknadno pronađenoj imovini niti izdati ovjerenu presliku bilo koje isprave iz spisa, a preslikavanje i čuvanje preslikanih spisa predstavlja znatno opterećenje za javne bilježnike (potrebno radno vrijeme, arhivski prostor i dr.). Budući da preslikavanje i čuvanje preslika spisa nema nikakvu pravnu funkciju u provođenju ostavinskog postupka, predložena je navedena izmjena.

Uz članak 2.

Odredbom ovoga članka mijenja se članak 245. Zakona o nasljeđivanju i naslov iznad članka 245., kako bi naslov odgovarao sadržaju predloženog članka. Naime, službeno područje javnog bilježnika uređeno je Zakonom o javnom bilježništvu („Narodne novine“, broj 78/93., 29/94., 162/98., 16/07. i 75/09.) dok se predloženim člankom 245. Zakona o nasljeđivanju uređuje dodjeljivanje ostavinskih predmeta u rad javnim bilježnicima.

Zakonom o područjima i sjedištima sudova koji stupa na snagu 1. travnja 2015., među ostalim, reorganizira se mreža općinskih sudova te određuju njihova područja nadležnosti i sjedišta.

S obzirom na promjene područja nadležnosti općinskih sudova potrebno je način dodjeljivanja ostavinskih predmeta u rad javnim bilježnicima uskladiti s novom mrežom sudova i njihovim

područjem nadležnosti. Stoga se predlaže da sud ostavinske predmete dodjeljuje u rad javnim bilježnicima sa sjedištem na području njegove nadležnosti sukladno pravilniku koji donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa. Pravilnikom će se, unutar područja nadležnosti pojedinog suda, odrediti uža područja za dodjelu ostavinskih predmeta u rad javnim bilježnicima, prema kriteriju blizine mjesta prema kojem je zasnovana mjesna nadležnost suda za provođenje ostavinskog postupka i mjesta u kojem javni bilježnik ima sjedište. Time se omogućava da se pravilnikom odredi dodjela ostavinskih predmeta u rad javnim bilježnicima koja će odgovarati novoj pravosudnoj mreži, osigurati ravnomjernu dodjelu predmeta javnim bilježnicima te koja će omogućiti da izmjene područja nadležnosti sudova ne utječu negativno na ostvarivanje prava građana. Pri tome će se javnim bilježnicima, ako na području određenom pravilnikom o rasporedu rada javnih bilježnika svoja sjedišta ima više javnih bilježnika, predmeti dodjeljivati u rad ravnomjerno po abecednom redu prezimena javnog bilježnika.

Uz članak 3.

Ovom se odredbom propisuje rok u kojem će ministar nadležan za poslove pravosuđa donijeti pravilnik iz članka 2. predloženog Zakona.

Uz članak 4.

Ovom se odredbom propisuje objava i stupanje na snagu ovoga Zakona koje je usklađeno sa stupanjem na snagu novog Zakona o područjima i sjedištima sudova.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA

Na prijedlog Hrvatske javnobilježničke komore člankom 1. Konačnog prijedloga zakona izmijenjen je stavak 4. članka 244. Zakona o nasljeđivanju na način da javni bilježnik, u slučajevima kada vraća spis nadležnom sudu, u javnobilježničkom spisu zadržava presliku rješenja o povjeravanju provođenja ostavinskog postupka, presliku smrtovnice, otpravak rješenja o nasljeđivanju, zapisnik ili drugi akt kojim se postupak pred javnim bilježnikom okončava i spis vraća sudu (za razliku od važećeg rješenja prema kojem javni bilježnik u javnobilježničkom spisu zadržava prijepis spisa).

Na tekst Prijedloga zakona u saborskoj raspravi nije bilo primjedbi. Međutim, Odbor za pravosuđe Hrvatskoga sabora predložio je da se prikupe podaci u zadnjih 10 godina o kretanju i ažurnosti u ostavinskim postupcima. Stoga se u nastavku daju podaci o broju ostavinskih predmeta koje su javni bilježnici riješili od listopada 2003. godine (od kada javni bilježnici, kao povjerenici suda, provode ostavinske postupke) do zaključno s 2014. godinom, po pojedinim godinama, kako slijedi:

GODINA	BROJ RIJEŠENIH OSTAVINSKIH PREDMETA
2003.	7420
2004.	41595
2005.	44648
2006.	49408
2007.	47262
2008.	51976
2009.	49699
2010.	48140
2011.	49397
2012.	49938
2013.	51511
2014.	50321
UKUPNO	541315

Podatke o trajanju ostavinskih postupaka povjerenih javnim bilježnicima kroz sustav eSpisa (sustav za praćenje sudskih predmeta) moguće je pratiti od 2010. godine. Prema podacima iz eSpisa proizlazi da je prosječno trajanje ostavinskih postupaka koje su općinski sudovi povjerili javnim bilježnicima u razdoblju od 2010. do 2015. godine 149 dana.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

U saborskoj raspravi nije bilo primjedbi i prijedloga na tekst Prijedloga zakona.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Ovlasti i dužnosti javnog bilježnika

Članak 244.

(1) Kao povjerenik suda u ostavinskom postupku javni bilježnik na temelju odluke suda o povjeravanju provodi radnje i donosi odluke propisane ovim Zakonom.

(2) U slučajevima iz članaka 222., 223. i 224. ovoga Zakona javni bilježnik vratit će spis nadležnom sudu.

(3) U slučajevima iz članaka 140., 143. i 144. ovoga Zakona javni bilježnik može donositi odluke samo uz suglasnost svih stranaka u postupku. U protivnom vratit će spis nadležnom sudu.

(4) Nakon pravomoćnosti rješenja kojim je postupak okončan, odnosno povodom izjavljenog prigovora, kao i u drugim slučajevima kada po odredbama ovoga Zakona vraća spis nadležnom sudu, javni bilježnik vratit će spis nadležnom sudu, a u javnobilježničkom spisu zadržati prijepis spisa.

Službeno područje javnog bilježnika

Članak 245.

(1) Sud će provođenje ostavinskih rasprava povjeravati javnim bilježnicima prema odredbama Zakona o javnom bilježništvu o službenom području javnog bilježnika.

(2) Kad na području suda imaju svoja sjedišta više javnih bilježnika, predmeti će im se dodjeljivati u rad ravnomjerno po abecednom redu prezimena javnog bilježnika.

(3) Svake tri godine na prijedlog predsjednika nadležnoga županijskog suda i Hrvatske javnobilježničke komore ministar nadležan za poslove pravosuđa može promijeniti raspored rada javnih bilježnika.